

Óraterv / kreatív gondolkodás

Az Európai Unió
Erasmus+ programjának
társfinanszírozásával

1 ÖSSZEFOGLALÓ INFORMÁCIÓK

AZ ÖN NEVE: **TELEK PÉTER PÁL**

AZ ÓRA TÉMÁJA: **MIKSZÁTH KÁLMÁN A NÉHAI BÁRÁNY C. NOVELLÁJÁNAK ÉRTELMEZÉSE, FELDOLGOZÁSA**

IDŐKERET: **2X45 PERC**

OSZTÁLYLÉTSZÁM: **20 FŐ**

EGYÉB FONTOS MEGJEGYZÉSEK: A diákok egy heterogén összetételű 7.-es osztály tanulói. Közülük nyolcan kifejezetten jó képességűek, és van már némi tapasztalatuk a kreatív csoportmunkában.

TÖMÖR ÖSSZEFOGLALÁS – HOGYAN ILLESZKEDIK AZ ÓRA A TANTERVBE: Közösen tanulmányoztuk az író életrajzát és írói pályáját. Az előző órákon tárgyaltuk a *Szent Péter esernyője* c. kisregényt, illetve a *Bede Anna tartozása* c. novellát. A most sorra kerülő novella tárgyalása során támaszkodunk az osztály előzetes ismereteire, ugyanakkor nagy szerepet kap a fantáziájuk, íráskészségük és egyéb kreatív képességeik is. A diákok kérése alapján az ezen a dupla órán végzett munkájuk – az ön- és társértékelést, valamint a tanári értékelést követően – a témazáró dolgozatba részjegyként beszámítható.

TANULÁSI CÉLOK:

- A meglévő irodalmi ismeretek kreatív hasznosítása
- A tanulók kreativitásának fejlesztése
- A kreatív ötletek rendszerezése, szűrése, közös kiválasztása
- A tanulók közti kollaboráció fejlesztése
- Kollaboratív alkotómunka fejlesztése
- Reflexiós készség, ön- és társértékelés fejlesztése

2 FELADATOK

Az alábbi szakaszban mutassa be óratervének különböző elemeit! A sablon kitöltése előtt olvassa végig az alábbi három pontot!

1. Minden egyes feladathoz válasszon egyet az itt felsorolt – a Bloom-féle taxonómián¹ alapuló – **tanulási eredmények** közül:
  - Emlékezés: tények és alapfogalmak felidézése
  - Értelmezés: gondolatok és fogalmak megmagyarázása
  - Alkalmazás: az információ új helyzetekben történő felhasználása
  - Elemzés: kapcsolódási pontok feltárása a különböző gondolati elemek között

¹ További információ: https://en.wikipedia.org/wiki/Bloom%27s_taxonomy
https://www.tankonyvtar.hu/hu/tartalom/tamop412b2/2013-0002_a_hagyomanyos_es_az_ikt-vel_tamogatott_meres_es_ertekeles_a_szakkepzesben/HI/shijs23g.scom

- **Értékelés:** kiállni egy döntés vagy álláspont mellett
- **Alkotói gondolkodás:** létrehozás; új, eredeti munka készítése

A jó óratervek sajátja, hogy a benne foglalt feladatok több különböző tanulási eredményhez kapcsolódnak.

2. Minden egyes feladat esetén válasszon egyet az itt felsorolt – Laurillard interakciós keretrendszerén alapuló – **feladattípusok** közül:
  - **Olvasás/nézés/hallgatás:** szöveg elolvasása, videó megtekintése vagy előadás/dal meghallgatása
  - **Együttműködés:** együttműködésen alapuló csoportfeladatok
  - **Megbeszélés:** az egész osztály közösen vagy csoportokba, esetleg párokba rendeződve beszél meg a témát
  - **Vizsgálódás:** információ keresése, fogalmak összehasonlítása, szövegelemzés
  - **Gyakorlás:** a tanultak gyakorlati alkalmazása, előadás, szerkesztés
  - **Létrehozás:** tárgy létrehozása, forgatókönyvvázlat megírása, videófelvétel stb.

1. FELADAT: RÁHANGOLÁS, A KREATÍV LÉGKÖR MEGTEREMTÉSÉT ELŐSEGÍTŐ JÁTÉK

Tanulási eredmény: Alkalmazás, alkotói gondolkodás

Feladattípus: Gyakorlás, együttműködés

Időtartam: 5 perc

A diákok szerepe: A játékszabálynak megfelelően mondanak egy szószerkezetet és egy új szót, majd továbbadják a labdát

A tanár szerepe: Elindítja a játékot, és felügyeli, hogy szabályosan menjen

A feladat leírása: A tanár az előzetesen olvasásra feladott, *A néhai bárány* c. történettel kapcsolatban mond egy szót, majd egy kislabdát dob az egyik tanulónak, akinek a hallott szóhoz kapcsolódóan egy háromszavas szószerkezetet kell mondania. Pl. BÁRÁNY - ÜL A LÁDÁN. Ezután a diák mondhat egy másik szót (lehet egy, a történetben benne lévő tárgy, cselekvés, esemény, de akár egy szereplő neve is), majd dobja a labdát egy osztálytársnak, akinek az ő szavához kell három szóból álló szószerkezetet alkotnia - és így megy tovább a játék, amíg csak mindenki sorra nem kerül.

A tanár a játékszabály ismertetésekor biztatja az osztály tanulóit, hogy bátran használják a fantáziájukat, hiszen szinte végtelen számú jó megoldást létezik. Ha valaki mégis elakadna – nem jut eszébe egy jó szó, esetleg nem tud pontosan három szóból álló szószerkezetet mondani –, nyugodtan segítséget kérhet valamelyik társától.

A játék kettős célt szolgál: egyrészt feleleveníti, a közös térbe hozza az otthon olvasottakat, másrészt segít megteremteni a kreatív munkához szükséges bizalmi légkört.

2. FELADAT:**Tanulási eredmény:** Emlékezés, elemzés, értelmezés**Feladattípus:** Olvasás, vizsgálódás, megbeszélés**Időtartam:** 10 perc**A diákok szerepe:** Aktívan részt vesznek a páros és a kiscsoportos beszélgetésben, majd a közös megosztásban**A tanár szerepe:** Kérdésekkel irányítja a beszélgetést**A feladat leírása:** A tanár kérdéseket tesz fel a novella befejezésével kapcsolatban: *Mit szólnak a történet befejezéséhez? Mennyire váratlan, meglepő? Mennyire tekinthető a befejezés megoldásnak, lezárásnak? Milyen érzéseket kelt a különböző szereplők iránt? Kik a történet vesztesei? Ki, mit veszített el?*

A beszélgetés során a diákok bele-belenézhetnek a novella szövegébe is, hogy onnan merítsenek példákat állításaik, véleményük alátámasztására.

A beszélgetés három lépésben zajlik:

1. A tanulók négyfős heterogén csoportokban helyezkednek el a teremben. A csoporton belül ketten-ketten párt alkotva beszélgetnek a megadott kérdések mentén.
2. Az egy csoporthoz tartozó párok megosztják egymással, hogy mire jutottak. A tanár bátorítja őket, hogy bátran ütköztessék a véleményüket, és röviden írják is le ennek eredményét.
3. A csoportok szóvivőjük útján ismertetik, hogy a csoportban milyen álláspontok, vélemények fogalmazódtak meg.

A tanár összefoglalja az elhangzottakat, kiemelve, hogy a különböző véleményeknek, értelmezéseknek mindig is helyük van az irodalmi művekkel kapcsolatban. Megköszöni a csoportok eddigi munkáját, és biztatja őket, hogy a továbbiakban is legyenek nyitottak, bátrak, kreatívak.

3. FELADAT: A KREATIVITÁS TERÜLETEI

Tanulási eredmény: Emlékezés, értelmezés, elemzés, értékelés

Feladattípus: Vizsgálódás, megbeszélés, együttműködés

Időtartam: 10 perc

A diákok szerepe: Négyfős csoportokban ötletelnek

A tanár szerepe: Az ötletelés bátorítása, támogatása

A feladat leírása: A diákok *A néhai bárány* c. novella kapcsán 5 percen keresztül gyűjtik az ötleteket, hogy mi mindent lehetne kezdeni ezzel a történettel egy Mikszáth-nap keretében. A tanár arra ösztönzi őket, hogy minden ötletet, a legvadabbakat is írják le, majd az 5 perc letelével válasszák ki azt a 3-at, amelyet a legeredetibbnek, legütősebbnek gondolnak, és azokat osszák meg az osztálytársaikkal. (Nem kizárólag irodalmi-művészeti jellegű ötletek kerülhetnek szóba!)

A feladat végén a tanár megerősítő visszajelzést ad a diákoknak a kreativitásukról, felhívja a figyelmet, hogy a kreativitásnak az élet minden területén fontos szerepe van, és hangsúlyozza, hogy mindenki kreatív valamiben, s hogy a kreativitás igenis fejleszhető.

4. FELADAT: MESEI IGAZSÁGSZOLGÁLTATÁS

Tanulási eredmény: Alkalmazás, értékelés, alkotói gondolkodás

Feladattípus: Megbeszélés, együttműködés, létrehozás

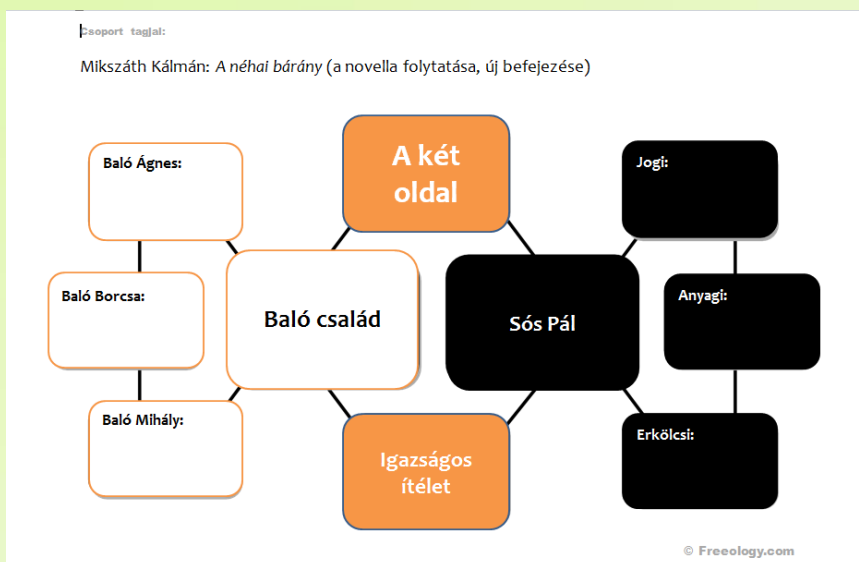
Időtartam: 20 perc

A diákok szerepe: Csoportokban ötleteket gyűjtenek, majd ezeket rendszerezik, a legjobbakat kiválogatják

A tanár szerepe: Ismerteti a feladatot, támogatja az ötletek gyűjtését, sablont ad az ötletek rendszerezéséhez

A feladat leírása: A diákok közös ötletelés útján helyrebillentik az igazságosság mérlegét, és olyan folytatást találnak ki a novellához, amelyben a jók elnyerik jutalmukat, a gonosz pedig méltó büntetését.

Ennek első lépéseként ötleteket gyűjtenek mindkettőre, majd ezeket egy grafikus rendező segítségével (doublebubble.pdf) rendszerezik:

Ezután az ötletek alapján – azokat megszűrve, a legjobbakat kiválogatva – megírják a történet befejezésének vázlatát.

5. FELADAT: KREATÍV ALKOTÁS – A NÉHAI BÁRÁNY ALAPJÁN

Tanulási eredmény: Emlékezés, alkalmazás, alkotói gondolkodás

Feladattípus: Megbeszélés, együttműködés, létrehozás

Időtartam: 35 perc

A diákok szerepe: A négyfős csapatok közös választás alapján kidolgoznak egy anyagot a novellához kapcsolódva

A tanár szerepe: Ismerteti a feladatot és a választási lehetőségeket, menet közben rendelkezésre áll, szükség esetén segítséget nyújt a csapatoknak, ill. az egyes csapattagoknak

A feladat leírása: A diákok három alkotótevékenység közül választhatnak:

1. Az előző feladatban készült vázlat alapján írjátok meg a novella folytatását 15-20 sorban! Törekedjétek rá, hogy az írás hangneme, az elbeszélés módja hasonlítson Mikszáth írói stílusához!
2. Készítsetek riportot a falubeliekkel az árvízről és a láda meg a bárány eltűnéséről - az igazság kitudódása előtt és után is! Közösén beszéljétek meg, majd az előző feladatban írt történetvázlatot felhasználva osszátok ki a szerepeket! Mindegyikőtök legyen legalább egyszer riporter és legalább kétszer riportalany! Az egyes miniinterjúkat videófelvétel formájában rögzítsétek.
3. Tegyük fel, hogy *A néhai bárány* új befejezéssel kiegészített változatából filmet forgatunk. Készítsetek rövid werkfilm a forgatásról! Szóltassátok meg a rendezőt, az operatőrt, a producert, a jelmez- és díszlettervezőt, a főbb szereplőket alakító színészeket, kaszkadőröket, tudományos szakértőket, statisztákat stb. Közösén beszéljétek meg, majd az előző feladatban írt történetvázlatot felhasználva osszátok ki a szerepeket! A megszólalásokat videófelvétel formájában rögzítsétek, majd vágjátok össze egy 4-6 perces kisfilmmé.

A kész anyagokat a csapatok a Google Tanterembe feltöltve teszik elérhetővé. Az alkotásokat a tanár otthon elolvassa / megtekinti, rövid fejlesztő értékelést ír róluk, majd a következő órán az egész osztállyal megnézik, és megvitatják a látottakat.

6. FELADAT: ÖN- ÉS TÁRSÉRTÉKELÉS

Tanulási eredmény: Értékelés

Feladattípus: Megbeszélés

Időtartam: 10 perc

A diákok szerepe: A diákok megadott szempontok szerint reflektálnak saját és társaik munkájára az egész alkalomra vonatkozóan

A tanár szerepe: Elővezeti a feladatot, rendelkezésre bocsátja a reflexiós szempontokat

A feladat leírása: A diákok megbeszélik, majd közösen, ill. egyénileg le is írják reflexióikat.

Közösen leírandó:

- Kinek mi volt a legjobb élménye?
- Mi okozta a legnagyobb nehézséget?
- A témaválasztás (Hogyan döntöttetek, miért épp ezt választottátok?)
- Mennyire vagytok elégedettek a munkátok eredményével?
- Az együttműködés módja, pozitívumai, esetleges nehézségei
- Ha 12 pontot kellene elosztanotok egymás között, ki mennyit kapna munkája arányában?
- Minden csapattagról mondják el a társai, hogy mivel segítette leginkább a közös munkát (esetleg azt is, hogy miben szeretnék, hogy fejlődjön, változzon)

Egyénileg leírandó (házi feladatként is lehet):

- Egy dolog, mozzanat, részlet a novellából, ami különösen tetszett
- Tapasztalatok a páros és a csoportmunkáról (túl a jó volt / nem volt jó sablonos megállapításon!)
- Egy ezek közül, ami különösen fontos számokra
- Tapasztalatok saját magadról, szerepedről, részvételedről (lehet skálaértékkel is értékelni 0-10-es skálán)
- Egy különösen fontos tapasztalat magadról, a csoport többi tagjával való együttműködésedről
- Egy elhatározás ezzel kapcsolatban a jövőre vonatkozóan